

Protokół przesłuchania świadka .

Dnia 4 czerwca 1946r w Warszawie Wiceprokurator II rejonu Ekspozytury w Warszawie Prokurator Specjalnego Sądu Karnego w osobie L. Rudzińskiego przesłuchał niżej wymienionego w charakterze świadka .

Świadek po uprzedzeniu go o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie i pouczony o treści art. 106 K.P.K. zeznał co następuje:

Imię i nazwisko : Jadusza Radwaniski
Data urodzenia lub wiek : 13 II 1893
Imiona rodziców : Michał i Maria
Miejsce zamieszkania : W-wa Chocimska 24.
Miejsce urodzenia : Białystok
Wyznanie : kat
Zajęcie : lekarski zastępca Nadzw. Komisarsa do Wetki i Epid. Ministerstwa Zdrowia.
Wykształcenie : symp. lek. Uniwers. Warszaw.
Kwalifikacja : nie karany

W 1939 r. jako zawodowy major lekarz Wojsk Polskich byłem komendantem Szpitala Wojskowego w Warszawie. Funkcje te spełniałem aż do kwietnia 1940 r. po czym zostałem awansowany na lekarza wojskowego z awansem przez stopień majora i pracowałem jako zwykły lekarz w Szpitalu Miejskim i pracowałem w Szpitalu Wojewódzkim. W szpitalu byłem lekarzem i personelowi pomocniczemu wypełnić konieczności szpitala w powołaniu na szpitala wojskowe w Warszawie i w szpitalach wojskowych w Warszawie. W listopadzie 1940 r. zostałem zwolniony z pracy i ze względu na pochodzenie zamiast stałym zawodowym

L. Radwaniski. Postron

do gwałtu. Od 1 lipca 1941 r. do 28 1943 r. w
 komisariacie ds. walki z epidemiami w gwałtu
 Jednocześnie stworzono walcze (w lipcu 1941
 radni lekarscy, na czele chorągwi stał profesor
 Feld, a w skład chorągwi weszli dr. Koszałski
 szef Sanitarny D.O.W. w Szerecinie; dr. Gólbiscki
 T. O. Z. u. S. Lodzi, a i ja - Poastali osiemkowie
 mi Łyja. Wyjechał znowu gminy Łydowskiej
 wraz z komisariatem do walki z epidemiami
 got Ambarszton, zastawowi dystryktu. Gdy
 obywateli funkcje kuratora, Ambarszton był
 dr. Hagen, a zastępcą dr. Kubiński. Jako
 komisariatu epidemii stworzono miasto, że mowa
 stworzono ostrzeżenie epidemii, by było, stworzono
 tym miastem, że żydzi w komisariacie byli
 darszopienia niemców znowu ja je pośrednio
 tworzenia byfusni za:

1) Łydowskiej miasteczka Łydowskiej: zła cała
 w miasteczku przeszedł bardzo wielkiej ilości ludności
 O procesie mieszkańców Warszawy sprawa
 maja 1941 r. do stolicy do wszystkich miast
 miasteczka powiatowych Łydów po uprzednim
 oprobaczeniu. Żydzi ci przybywali w drożdżach
 stami: zgniatani, brudni, bez aniżony blichu
 bez środków żywienia, bez pieniędzy, gdyż po
 dla wszystko im zabrano. No w przybyłych
 umieszczano w tak zwanych "punktach", gdzie
 wsi nieopisanym śmieciem i brudem. Zarpiłiska
 niesy staroszyje, (na 1/2 miliona mieszkańców
 było 2 karpiłiska) brak było mydła

Biuro

i

ghetta i rzesznicow. Wskutek niemożności wykapania się
 osobom przybyłym stawili się oszczędni
 wogóle warunki mieszkaniowe w ghe-
 tto były tragiczne, gdyż na jedną izbę przypadło naj-
 mniej 5 osób do 8 osób zależnie od kucbatnicy - w re-
 zultacie sprzyjało szerzeniu się epidemii.

Stąd panicy w ghetcie. Na kartki dostawał
 mieszkaniem około 400 kalorii; w punktach "wyżywieni-
 ni przekraczało 200 kalorii. Stąd powodował bardzo wiele
 chorób i ludzkiej.

niemiecki system walki z epidemiami nie dawał rezultata-
 wów: system ten (tak zwany "policyjny") polegał
 na przynudzeniu dezynfekcji i dezynsekcji całego
 domu oraz wszystkich mieszkańców domu, gdzie
 zdarzyła się wypadki choroby. Polaczone to było
 z zamknięciem domu na cały dzień. W praktyce nie
 dawało to żadnych rezultatów, umożliwiało tylko
 noszenie zarowno policyjny jak również
 estymacji wolumen dezynfekcyjnych doprowadzania
 do leczenia nadużyć.

Na skutek tych zaradków epidemia tyfusu
 doszła do niebywałego nasilenia. Przed zamknięciem
 polskiej Żydowskiej w całej Warszawie było tylko
 140 wypadków zachorowania na tyfus plamisty
 do zamknięcia w ghetto liczba chorych stale wzrosła
 lata nie tylko w polskiej Żydowskiej, ale i aryjskiej
 do końca wojny 1942 r. wypadków tyfusu plamistego
 w ghetcie było około osiemdziesięciu tysięcy.

Na skutek z tego odżywiania i niedostatek
 Dr. Radman i. Tadeusz

panowała w ghetcie. Danych statystycznych mi
daru, gdyż wszystkie notatki spalone zostały.

Menci ni dostarczali do ghetta leków. Wszelkie leki
nie do walki z epidemią kłopot na rynku prywatnym
synkowskich, a mi szarych. Wysokie ceny leków
budnej ludności leczenia się.

dziesiąt szpitali było niedostateczne. Jedni tylko szpital
przy ul. Starożytności, o ile pamiętam, na 400 łóżek, oraz szpital
przy ul. Desano. Na skutek natłoku chorujących w jednym
po dwóch chorujących. Wszelkie starania na menci, aby
leżali w szpitalu, nie dawały skutku.

Personel pomocniczy ~~nie~~ niemiecki ~~nie~~ byłby zdolny
zachowywać się w sposób buntowniczy; niemiecki: były
wypadki bicia; nawet zabijanie ludzi, udawanie
dyszentez, oraz okradanie ~~nie~~ szarych ~~nie~~
meli być poddani karze przyniesionej.

Na terenie ghetta nie było ambulatorium ani
kła Wzajemnej Spółdzielni, jedyną Ligi - prac
musieli opiekować się ~~nie~~ ubezpieczeniowie. Ludność
budna korzystała z ambulatorium Gminy.

O przyniesionym wywołaniu Łysow z ghetta
Warszawskiego na wschód dowiedzieli się w Obrocie
przezwyciężeniu chwień i przesłuchaniu. Niechcący
tam do Warszawy. Tego dnia wdziałem bandę
policji niemieckiej (Santapolizei) i asystentów
(Feldpolizei), którzy wyjechali na ul. Desano
Od 22 lipca 1942 do września tegoż roku
od 5 rano odpłył SS-Polizei, Landsturmu niemieckiej
z Łyżkami, estonskimi, szarymi i ukraińskimi
odcazali bloki domów, wzięli całą ludność
na wiek, pięć: stan zdrowia i herbami

S. Radwanicki. Paderborn

na plac przed drukarnią, ~~stad~~ Łydy, gdzie trzymano
 ciępane do wieszaka: dopiero wtedy wyjeżdżano do
 party do Trebluki. Czyno transport odbywał się dopiero
 następnego dnia, wówczas zabraniami musieli przez
 eskortę i samą eskortę w bardzo małej sali, stio-
 ciami w łondzie. Gmach przeznaczony na 600 osób zamieszka-
 10.000. Trzy wchodzenia do pociągu musimy skłębali
 do tych, którzy według nich ociągali się. Oficjalnie design-
 fiksion sprzedaje trupy: odkazał budynki liżolem.
 Szad woin, co się na plac przed drukarnią opraco; sam
 widywalem otamy mozgu ludzkiego obryzane. We wai-
 min 1942 nailem wyroszenia zmnijzelo się. Rozstawiono
 tylko urzdnikow gminy, osoby zatrudnione w t. zw szpach
 (fabryki na terenie ghettu praca u dla niemow) oraz
 w fabrykach i instytucjach po stronie aryjskiej. Tydom
 zatrudnionym po stronie aryjskiej nie dawano nic
 jsi praci i dostrawano ich bardzo ale. Po esternach
 dnich pracy robotnik wscat strasami wyuczone,
 brudny, zmuszony; bardzo liczne byly wypadki samoci
 nastutek zagrozenia lub wyuczenia. W tym
 czasie akcja w ghete kierowal SS-Polizei Unterstur-
 fuhress Brand; jego zastepca Oberscharfuhren Rende.
 O ile sobie przypominam Auerwald kierownik
 transferstelle wopie ogieszeniu wywozice Łydo do
 wyjazdowi na roboty zachecajac ich wstaniem 2 kg.
 chleba na drogę.

De wazniu 1942 teren ghetta zostal ewakuami
 zmnijzony. Tydom kazano się natychmiast wyprocedow-
 wyjezdem kołmny SS chostily; robowaty racy.

Dnia 18 stycznia 1943 r. SS mami, gestapo i Landfer-
 meria obstarwili wszystkie domy w amniejzonym ghete

S. Radwanitz Tadeusz

- 60 -

Kazali wszystkim wyjść z domów i zabrać banki
 wiele a z oszczędności wyrzucić. Akcja ta trwała
 dni i miała przebieg nieładny. Wam to wasze
 wszystkich właścicieli grunty i wiele innych
 Były to wszystkie osoby, które od stóp murmeckich
 otrzymały t. zw. "karty życia", a które teraz zostały
 wymordowane. Ja z resztą ukryłem się w bunkrze
 i oszczędziłem sobie ucieczki. Gdy SS nami wypuścił
 po celu wytropienia ludzi. Dzięki temu, że
 do bunkra zastawianym był ciociem i krewnym, nie
 nie potrafili nas wytropić. Po sesji dwóch
 akcja mordercza trochę skończyła na ziele, uciekli
 na stronę argentyńską. Oddad z ghettem mi walcem
 kontaktom.

Biuro Udostępniania Dokumentów
 i Archiwizacji Dokumentów